

מדברי המגידיים

שופטים

"שש אנוכי על אמרתך כמוצא שלל רב"

שנה חמישית // עלון מספר - 236 // ל' אב ר"ח אלול תש"פ

נאה דורש

רבי מרדכי שמואל אדלשטיין שליט"א

ונראה לנו כי הם טועים, אף על פי כן עלינו לשמוע בקולם, כי הם רואים הרבה יותר למרחוק...

"לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל" (י"ז - י"א)

"ימין ושמאל - אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין, וכל שכן שאומר לך על ימין ימין ועל שמאל שמאל". (רש"י).

שואל ה"חתם סופר", מדוע גם כשהוא אומר לך על ימין שהוא שמאל אין לנטות מדבריו, הרי כביכול רואים בחוש שהוא טועה? ומתוך, הקב"ה פסק שצריכים לנהוג כמו שפוסקים חכמי הדור, גם אם לנו נראה אחרת. ברור שהקב"ה לא יפקיר את כלל ישראל וידאג שהחכמים יפסקו את הפסק הנכון והאמיתי על פי התורה. ולכן חובה לשמוע בקולם.

ממשיך ה"חתם סופר", לפעמים השמאל הוא המקום הנכון, היכן? לדוגמא: כשפוסעים אחורה ב"עושה שלום", משתחוים קודם לשמאל ואח"כ לימין, כי הקב"ה עומד, כביכול, מול האדם, ונמצא ששמאלו של האדם היא בעצם ימינו של הקב"ה, לכן במקרה זה, השמאל חשוב יותר מהימין. אמנם, כל זה ביחס לאדם רגיל, אבל הצדיקים האמיתיים הנעשים מרכבה לשכינה, אצלם ימינו של הקב"ה היא גם הימין שלהם. יתכן אפוא מצב, שאדם רואה שצד שמאל צודק, ואילו הם, הצדיקים האמיתיים, רואים שהימין צודק והצדק עימם, לכן "אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין", עליך לשמוע בקולו, כי הוא מכיר את המציאות האמיתית יותר טוב ממך.

רבי יחזקאל אברמסקי ביאר במשל מדוע אנו צריכים לשמוע בקול דברי חכמים: אדם אחד רצה לערוך בדיקת ראייה לחבריו. מה עשה? צייר נקודה קטנה על לוח והרחיק את הלוח מאה מטר מחבריו. מי מכם רואה מה מצויר על הלוח? שאל אותם. הביט הראשון, ולא ראה דבר, משום שהיה קצר רואי ובכוחו היה לראות עד שלושים מטר בלבד. השני ראה יותר, עד שמונים מטר, אולם גם הוא לא ראה את הנקודה המצוירת על הלוח. לבסוף בא אדם אחד אשר ניחן בכח ראייה חזק יותר מחבריו, עד למרחק של מאה מטר, והוא אכן ראה את הנקודה.

כך הוא גם הנמשל - אמר רבי יחזקאל - גדולי ישראל קבלו מאת ה' יתברך כח ראייה גדול יותר משל כל אדם, משום כך, אם הם מורים לנו דבר מה, ונראה לנו כי הם טועים, אף על פי כן עלינו לשמוע בקולם, כי הם רואים הרבה יותר למרחוק...

העלון מוקדש לרפואת: תמר בת שלומית, ברכה עלקא בת מחלה, דב בן לובה. **לעילוי נשמת:** סבתי- שרה בת אליהו, סבי- אריה ישראל בן נחמן זאב, גיל בן אוריאל, משה בכור בן רבי דוד, לוצ'ה בת הרש לייב, אסתר ברונשטיין בת חווה, הרב משה נתן נטע בן הרב יצחק אייזיק הלוי יונגרייז צ"ל, אבי- שי הלוי בן יצחק אהרון, אברהם בן רחל. **להצלחת:** שמואל בן נחמה. **לזיווג הגון:** חנה בלה בת חווה, מאיה בת לימור.

העלון השבוע מוקדש לעילוי נשמת: זאב יהודה בן חיים מאיר

הרה"ג רבי יוסף זריצקי שליט"א על ציות לגדולי הדור.

הרה"ג רבי יעקב שיש שליט"א על ארז הכלים של האדם.

הרה"ג רבי דוד דוד גולד שליט"א על חיים של תורה.

הרה"ג רבי חיים טרנובסקי שליט"א על ימי חודש אלול.

הרה"ג רבי מרדכי שמואל אדלשטיין שליט"א על השופטים והשוטרים.

הרה"ג רבי ברוך חזנבלום שליט"א על השופטים ושוטרים וימי הרחמים והסליחות.

בא לא לקרוא את העלון בתפילה ובקריאת התורה

ניתן למצוא את העלון באתרי העלונים, דרשו, תורת יוסף, ואידישער ווינקל.

זמני כניסת שבת קודש

כניסת שבת קודש י-ם: 18:41

צאת שבת קודש י-ם: 19:55

כניסת שבת קודש בני ברק: 18:56

צאת שבת קודש בני ברק: 19:45

שבת שלום!

מצורף מידי שבוע לעלון מוסף בדרכי האמונה והביטחון בראי התקופה

בשהלב של היהודי חם, שהוא בוער לעבודת ה', אף אחד בעולם לא יעשה צלב על הלב שלו, אבל בשהלב חצי קפוא כל אחד יכול לדחוף לו איזה צלב".

ושם נעבדך

אומרת התורה הקדושה- "שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך".

שואלים המפרשים, שהיה צריך להיות כתוב שופטים ושוטרים תתנו לכם, למה כתוב תתן לך בלשון יחיד?

מדדיקים בזה המפרשים רמז נפלא, שכל אדם צריך להעמיד שופטים ושוטרים על המעשים הפרטיים שלו. כלומר, "תתן לך" - אדם לא צריך לשפוט את עצמו, ולבקר את עצמו על פי הסביבה, כי אין דמיון בינך לבין האחרים. כל אדם עם היכולות שלו, עם ההתמודדות שלו, עם הניסיונות שלו, אל תעמיד את עצמך מול תלמיד חכם שגומר מסכתות ומצליח ואתה נמצא מאחוריו. כל אחד נמדד לפי הארגו כלים שהקב"ה נתן לו.

אומרים המפרשים, ייתכן מאוד שדבר מסוים אצל אחד זה עבירה, ואצל השני זה בכלל מצווה. מביאים על זה המפרשים, מדרש שמופיע בפרשת ויגש "לעתיד לבוא יבוא הקב"ה ויוכיח את כל אחד ואחד לפי מה שהוא".

רבי חיים זייצ'ק שהיה מתלמידי ישיבת נוברהרדוק היה אומר בשם ראש ישיבת בית יוסף רבי בלייכר, משל למה הדבר דומה? לאדם אחד היה סוס, והסוס מאוד קינא בכלב שהיה מגיע לאדם ומתחבק אותו, וקופץ עליו, ושמח איתו, והסוס חשב לעצמו ואני עובד הרבה יותר קשה מהכלב הזה מבוקר ועד ערב אני סוחב משאות, נמצא באיזה אורווה עם ריח לא נעים, והכלב רק קופץ עליו כל היום, אני יודע מה אני יעשה אני גם יקפוץ עליו ויתחבק איתו.

מגיע הערב, בעל הבית נשכב לישון והסוס מגיע ולוקח את הרגליים שלו עם הפרסות ללטף את הפרצוף של בעל הבית, ואיך שהוא עשה את זה בעל הבית התחיל לצעוק, והילדים שלו שמעו את זה וישר העיפו את הסוס ממנו, חושב הסוס לעצמו- מה הולך כאן? אני באתי לחבק וללטף את בעל הבית, והילדים שלו מרביצים לי?!

אמרו בנוברהרדוק, הנמשל ברור מאליו. מי שרוצה לחקות את השני, ולהדמות למעלת חבירו בדיוק כמוהו בניגוד מוחלט לאופי שלו, לארגו כלים שלו, זה בדיוק כמו הסוס והכלב.

המשגיח הרה"ג רבי דוד גולד שליט"א

שתרגילנו בתורתך

מאמר ב': אין חיים אלא תורה

החיים של תורה אצל רבי יוחנן

המשך המאמר משבוע שעבר

הגמרא במסכת ב"מ דף פ"ד ע"א מספרת- "כך נח נפשיה דר"ל הוה כמצטער רבי יוחנן בתריה טובא. אמרו רבנן: מאן ליזיל ליתביה לדעתיה? ניזול רבי אלעזר בן פדת דמחדדין שמעתתיה. אזל יתיב קצמיה כל מילתא דהוה אומר רבי יוחנן. אמר ליה תנא דמסייעא לך. אמר: את כבר לקישא? הווא אמינא מילתא הוי מקשין ליה עשרין וארבע קושייתא ומפרקין ליה עשרין וארבעה פרוקי וממילא רווחא שמעתא ואת אמרת תניא דמסייעא לך? אטו לא ידענא דשפיק קאמינא? הוה קאויל וקרע מאני בכי ואמר היכא את בר לקישא היכא את בר לקישא והוה קצווה עד דשף דעתיה מיניה. בעו רבנן רחמי עליה ונח נפשיה."

ומדוע לא יתפללו עליו החכמים שיבריאו ותתישב דעתו?

מבארים רבותינו בעלי המוסר, שזה לא היה מועיל כלום מפני שכאשר הייתה חוזרת אליו דעתו והיה שוב נזכר בהיעדרו של ריש לקיש היה שוב יוצא מדעתו וממילא אין לו תקנה.

וכדי לקבל מושג מה מגודל דרגתו של רבי יוחנן בזה, יש לציין את מה שמסופר בגמרא במסכת ברכות דף ה' ע"ב שרבי יוחנן היה רגיל לנחם אבלים ולומר דין גרמא דעשיראה ביר, ושם ברבי ניסים גאון כתוב וז"ל: "פירשו רבי שרירא ורבי האי חמודו". רבי יוחנן קבר עשרה בנים והעשירי שבהן נפל לתוך יורה גדולה שהייתה רותחת ריתוח קשה וחזק ונמס בשרו ונמק. נטל רבי יוחנן את העצם של האצבע הקטנה שלו והיה מנחם בה אחרים.

איזה יישוב הדעת! אחרי ששיכל כבר תשעה בנים, וכעת מת בנו העשירי במיתה משונה ונוראה כל כך, אין זה משפיע על יישוב דעתו ובעוד מתו מוטל לפניו מטכס עצה וחושב מחשבות איך לנצל את אסונו הפרטי כדי לנחם ולעודד אחרים. ואילו כאשר מת ריש לקיש שף דעתו באופן שהבינו החכמים שאין לו תקנה. וכך למה? מפני שחיי בעלי החכמה ומבקשיהב בלא תלמוד תורה כמיתה הם חשובים.

חיים של תורה

הימים שאנו עומדים בפתחם, ימי חודש אלול- מסייעים לכל אחד לבחור בטוב לחזור בתשובה, לפתוח דף חדש ולקבל בעז"ה תקציב חדש נפלא ביותר לקראת השנה שבפתח.

אנחנו קוראים השבוע את פרשת שופטים "שופטים - שוטרים תתן לך בכל שעריך ושפטו את העם משפט צדק", ואנו העומדים לפני המשפט של - ראש השנה הבעל"ט, נכנסנו השבוע לחודש אלול חודש הרחמים והסליחות, ומסופר על גדולי ירושלים שהלכו לבתי דין לפני ר"ה לראות איך נראה חרדת הדין של אנשים שמחכים לפסק דין [כאשר שם מדובר על עבירות שאינם בסדר גודל של חריצת דין לחיים...] הימים ימי הכנה ותכונה. ימים - של התחדשות והזדמנות...

* * *

ננסה קצת לגעת בנקודות התעוררות לחודש אלול - לקראת ימי הדין הבאים עלינו לשלום: בשל"ה הק' מובא בפרשתנו כידוע (בביאור ברייתא בספר יצירה [פ"ד מ"ב] 'שבעה שערים הם בנפש...') "שופטים ושוטרים תתן לך בכל - שעריך" שרומז לכל שערי הגוף עיניים, - - אוזניים, פה כל דבר יש לו שימוש נכון שאנו - צריכים לעבוד אתו את הקב"ה, וצריכים להציב שמירה ולהשתמש איתם בצורה נכונה, במידה הנכונה, ולא חלילה בצורה שגויה, וצריך "שופטים ושוטרים" צריך שימת שכל של הגיון ושל אחריות אלו הם ה"שופטים". ו"שוטרים" - - זוהי ההנהגה הראויה וכח האיפוק, והסבלנות של שתיקה וההימנעות מעבירה.

* * *

ימי חודש אלול הם ימים של סגולה! ומוצאים בדברי בעלי המוסר ביטויים שונים על הימים הללו רבי ירוחם ממיר כינה את - הימים הללו ימי הזהב של - אלול! בקלם נקראו ימים אלו 'הימים הנחמדים!' ו'חודש - - החביבות!' שמות שונים לימים - הנפלאים והמסוגלים הללו

בשל"ה הק' מובא רמז נפלא "אריה שאג מי לא - ירא" "אריה" ר"ת אלול, ראש השנה, יום - - - כיפור, הושענא רבה ימי הדין הבאים לקראתנו - לשלום ולשמחה "זה היום תחילת מעשיך" מי - - לא נפקד כיום הזה!...

שאל רבי יעקב גלינסקי זצ"ל נו, 'אריה שאג'... - אבל מה לעשות שרואים הרבה אנשים - שה'אריה' לא כל כך מפחיד אותם...?

אלא אמר רבי יעקב כשהאריה בתוך הכלוב בגן החיות - זה באמת לא מפחיד (!) כל זמן שאלול נמצא - בתוך ספרי המוסר ושיחות החיזוק זה כלל לא - מפחיד. החכמה היא "וידעת היום והשבות אל - לבבך" לא רק לדעת בשכל "וידעת", החלק - - של ה'שופטים', אלא גם "והשבות" החלק של - ה'שוטרים', ביישום ובזכרון למעשה.

נאה דורש

העצה לשמור על השערים- עצה מיוחדת מרבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל

"שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך".

אומר השל"ה הקדוש- בפסוק הזה יש רמז שאדם צריך להעמיד שופטים ושוטרים על השערים שלו. שער העיניים צריך להעמיד שלא יראה דברים לא טובים, שער השמיעה שלא ישמע לשון הרע. צריך להיות כמו שוטר שעומד על השערים ששום דבר רע לא יכנס לשם, וככה שערי הגוף ישארו נקיים.

שמעתי מהמגיד רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל ששאל- איך אדם יכול באמת להגיע לשמירה מלאה על כל השערים, ומה העצה שבאמת יוכל לשמור?

אמר רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל, שבהמשך הפסוק כתוב את העצה לשמור על השערים- "אשר ה' אלוהיך נותן לך", שאדם יודע שאת כל השערים האלה הוא מקבל מהקב"ה, העיניים כדי לראות, את האוזניים כדי לשמוע, את הפה כדי לדבר, כאשר היהודי יודע שהכל ממנו ממילא הוא צריך לשמור על השערים שלו, וזאת העצה שאדם יוכל לשמור על השערים של גופו.

למרות הדברים, יכולה לצוץ בעיה 'קטנה'; אדם מתחיל לבחון את עצמו במה הוא היה בסדר ובמה לא, והרי 'אין אדם רואה נגעים לעצמו' – הוא בסדר במאה אחוז – האחרים לא בסדר!

אומרת התורה: (דברים טז, יח) שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך אשר ה' אלהיך נותן לך לשבטיך ושפטו את העם משפט צדק'. המצוה של מינוי שופטים, היא הראשונה מבין מ"א מצוות שישנן בפרשה.

אומר רש"י – בכל שעריך. בכל עיר ועיר: לשבטיך. מוסב על תתן לך. שופטים ושוטרים תתן לך לשבטיך בכל שעריך אשר ה' אלהיך נתן לך: לשבטיך. מלמד שמושיבין דינין לכל שבט ושבט ובכל עיר ועיר: ושפטו את העם וגו'. מנה דינין מומחים וצדיקים לשפט צדק.

מכאן ואילך, ישנה אזהרה לדיינים – (שם יט) לא תטה משפט לא תכיר פנים ו לא תקח שחד כי השחד יעוור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים: (כ) צדק צדק תרדף למען תחיה וירשת את הארץ אשר יהיה אלהיך נתן לך.

מלבד הציווי למנות דיינים בכל עיר ועיר, אומרים רבותינו, ישנו כאן ציווי על כל יחיד ויחיד לדאוג לשערים של עצמו, כמ"ש שופטים ושוטרים תתן לך;

כותב השל"ה הקדוש – שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך בכאן יש רמז מוסר להא דתנן בספר יצירה שבעה שערים הם בנפש: שתי עינים, שתי אזנים והפה ושני נקבי האף עכ"ל. והוא חושב השערים שהם בראש של אדם. אמנם יש שער לברית המעור וגם כן פה התחתון וצריך האדם להיות שומר השערים, דהיינו הראייה והשמיעה והדיבור והכעס היוצא מאף, גם כן צריך לשמור שער ברית הקודש שלא יצא זרע, כי אם לקדושה. גם פה התחתון שלא ימלא כריסו כבהמה קיא צואה. ועל אלו השערים ישים האדם לעצמו שופטים ושוטרים, כלומר שישפוט את עצמו תמיד. זהו תיבת 'לך' שאמר 'תתן לך' וישגיח תמיד שלא יהיה שם שום עבירה כי כמעט אלו המקומות מקום שלם ויהיו תמיד בקדושה ובטהרה.

אומר המדרש (דברים רבה, פרשה ה, אות ד) – [על הפס' הראשון בפרשה]; רבי אליעזר אומר במקום שיש דין אין דיון, ובמקום שאין דין יש דיון, ומהו כן, אלא אמר רבי אליעזר אם נעשה הדין למטה, אין הדין נעשה למעלה, ואם לא נעשה הדין למטה הדין נעשה למעלה.

כלפי מה הדברים אמורים?

נכנסנו לימי הרחמים והסליחות; אדם צריך לדעת, שהקב"ה בוחן אותו – במיוחד בתקופה הזו, האם הוא מפשפש במעשיו, האם הוא עושה חשבון נפש עם עצמו – אילו מעשים הוא צריך לתקן; אילו עבירות הוא עבר באותה שנה ועדין לא עשה עליהם תשובה וכו' – זה פירוש הדבר – "אם נעשה הדין למטה, אין הדין נעשה למעלה" – אם אתה עושה דין עם עצמך [חשבון נפש] כאן למטה, ממילא אין שום ענין שיהיה לך דין גם למעלה. לכן אומרת התורה: "שופטים ושוטרים תתן לך" – אם תציב לעצמך 'שופטים ושוטרים' בימי הדין והרחמים, ממילא תחסוך מעצמך דין למעלה.

למרות הדברים, יכולה לצוץ בעיה 'קטנה'; אדם מתחיל לבחון את עצמו במה הוא היה בסדר ובמה לא, והרי 'אין אדם רואה נגעים לעצמו' – הוא בסדר במאה אחוז – האחרים לא בסדר!

– לכן באה התורה בהמשך ומהירה אותך – דע לך, אם אתה בוחן את עצמך לבד – 'תיוזרה! לא תטה משפט לא תכיר פנים ולא תיקח שחד'.

בשל המצב לא ניתן להשיג את העלון בכל הערים
 כבתחילה, אלא בעיר פתח תקווה בלבד.

וכן ניתן למצוא את העלון באתרי העלונים, תורת
 יוסף, אידישער ווינקל, ואתר דרשו.

עורך: אריאל שוורץ. הפצה: הפרשתון לשבתון. לקבלת
 העלון במייל - merav_v2@walla.co.

הקדשה רגילה לשבוע בלבד: 7 ₪. הקדשה לחודש: 25 ₪

אם יש לכם סיפור מחזק או מוסר מרבותינו פרסמו אותו
 כאן בעלון על מנת שיהיה לזיכוי הרבים (לשליחה:
 merav_v2@walla.com) בברכת התורה, העורך.

מבית העלון
 "מדברי
 המגידים"

"בדרכי האמונה והביטחון"

מדור מיוחד בראי התקופה

גיליון מספר
 2//פרשת השבוע-
 שופטים, תש"פ

המצב בו אנו נמצאים כעת הוא לא פשוט. אנשים רבים איבדו את פרנסתם, אנשים רבים נדבקו, המצב בו אנו נמצאים כעת זהו מבחן אמיתי באמונה וביטחון, לכן ראינו לנכון לעשות מדור מיוחד בנפרד מהעלון הרגיל, בענייני אמונה וביטחון בראי התקופה.

שער ראשון

במדור זה נבאר איך נקצבת הפרנסה לכל אדם - מהם הגורמים הגשמיים והרוחניים העשויים להשפיע עליה, כמה השתדלות נדרשת כדי להוריד את אותו שפע, ומהי הדרך להוריד את אותה השתדלות למינימום בלי להפסיד אף לא שקל אחד.

א.קצבה שנתית של גובה ההכנסות הכספיות.

בראש השנה נקצב לאדם כמה ישתכר בשנה זו.

כיצד יתנהגו משמים עם אדם אשר גמר את תקציב ההכנסות שלו כבר במהלך השנה?

"פרנסה לא חוטפים, ולפעמים מרבה ומרוויח, אבל מפסיד מצד אחר בבריאותו ובריאות בני ביתו, או אפילו בחייו" (קובץ מאמרים ואגרות לגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל, ח"ב, יז).

כתה הגאון רבי ישראל פיישר:

"ומה שאמרו מזונותיו קצובין לו מראש השנה, היינו אפילו אם על ידי השתדלות ירוויח יותר, אבל רק הקצוב ישאר לו, דהיינו או שיפסיד ממקום אחר, או שיצטרך ח"ו לתת לרופאים" (אבן ישראל, ימן קסו).

דהיינו אותו אדם יוכל להמשיך לקבל הכנסות, אך כנגדן יצטרך לצבור הפסדים באותו שיעור.

ב.קצבה שנתית של גובה ההוצאות הכספיות.

"כשם שמזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה, כך חסרונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה" (בבא בתרא י', א').

והדברים תמוהים, למדנו כי יש שני דינים שונים בראש השנה - דין על גובה ההכנסות, ודין על גובה ההפסדים (הוצאות לא צפויות)?

נשמח לקבל הערות / הארות, ותגובות, בברכה העורך.

המשך אי"ה בשבוע הבא.

לתגובות ולפניות: merav_v2@walla.com

בברכה, העורך.